

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎԻՒՒՒ

1976

-o-o-o-

Նկատի ունենալով որ մեր պաշտօնավարութեան շրջանը Մոնթրէալի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մուխին մէջ շարունակեցինք մինչեւ 1976 տարւոյ նոյեմբեր ամսուն վերջը, յարմար կը դատենք յիշեալ տասնմէկ ամիսներուն տեղեկատուութիւնը գրի առնել ամփոփ եւ գլխաւոր գիծերով:

Ինչպէս անցեալին մեր եկեղեցական պաշտամունքները կատարուեցան կանոնաւորութեամբ եւ կարելի եղած վայելչութեամբ: Իրենց թանկագին մասնակցութիւնը բերին քաղաքիս գոյաքաջաբան Վարդապետ Վարդապետի: Պալեան եւ Տ.Յուսիկ քհնյ.նշանեան, ինչպէս նաեւ եկեղեցւոյս Սարկաւազներն ու Դպրաց Դասը գլխաւորութեամբ անխոնջ դեկավար Պր:Գեղամ Շիրվանեանի: Այս տարւոյ Յուլիսի 25ին Վարդապետի տօնին ունեցանք սարկաւազական ձեռնադրութիւն մը ձեռամբ Գերշ. Արիս Եպս. Շիրվանեանի, որով եկեղեցւոյ սարկաւազներուն թիւը աւելցաւ յանձին Բարեշնորհ Յարութիւն Սրկ. Սրմաթէշեանի:

Մեր կիրակնօրեայ պաշտամունքներուն ընթացքին քրիստոնէական դաստիարակութեան մտահոգութեամբ, շանդիր եղանք Աստուծոյ Խօսքը անխաբան քարոզել, քանի մեր պաշտոնին բերումով մեզի յանձնարարուած էական պարտականութիւնն է: Նոյնպէս մեր պաշտօնի պարտականութեան գծով բացի կիրակնօրեայ պաշտամունքներէն մեր պատգամը տուինք զանազան առիթներով եւ միջոցներով, օրինակ՝ ծիսակատարութեանց ընթացքին, եկեղեցիին մէջ կամ դուրս, հանդէս, ընդունելութիւն կամ այլ պատեհութիւններով, նաեւ Պր:Գեղամ Շիրվանեանի մէջ գրելով:

Համայնքիս գլխաւոր ձեռնարկը պէտք է նկատել եկեղեցւոյ օծման 5րդ տարեդարձը որը Մարտի 6-7 տօնախմբուեցաւ շանդիրութեամբ կարգադիր յանձնախումբին գործընթացներէն իր Պր.Բ.Պտուքեան: Սոյն հանդիսութեանց նախագահելու հրաւիրուեցաւ Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ.Վաչէ Արք. Յովսէփեան որ մտոյց նաեւ գոհաբանական Ս.Պատարագ աւուր պատշաճ պատգամներով:

Միջե Կեղեցւոյ ՅԱԿԱՆ մեր գործունէութիւնը այս տարի եւս անցաւ շատ գոհացուցիչ հաղորդակցութեամբ: Ութը մասնակցութիւններուն համար աւանդութիւն դարձած տարեկան միացեալ պաշտամունքը որ կը կոչուի Միութեան համար Աղօթքի Շաբաթ, այս տարի եւս կատարուեցաւ բազմաթիւ համայնքներու եւ զանազան ազգերու մասնակցութեամբ, Սուրբ Գեղարք Յոյն Օրթոտոքս եկեղեցւոյ մէջ, ուր մեր բաժինը բերինք յանուն մեր ժողովուրդին՝ մասնակցութեամբ մեր Դպրաց Դասի գեղահիւս շարականներու երգեցողութեամբ: Յիշեալ պաշտամունքի թուականն էր 21 Յունուար 1976: Միջեկեղեցական բնոյթ կրող հանգամանք մը կրեց յիշատակելի այցելութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի Սելթիթներու Պատրիարքին Մաթսիմոս Հաթիմի, որուն ի պատիւ սարքուած մեծ ընդունելութեան հրաւիրուած ըլլալով ներկայացուցինք մեր համայնքի յարգանքը: Ապա պատիւը ունեցանք նորին Ամենապատուութեան այցելութիւնը ընդունելու մեր եկեղեցւոյ մէջ ընկերակցութեամբ Հայր Ժորժ Բորիաթիի:

Առաջ. ֆոխ. Արիս Սրբազանի կարգադրութեամբ եւ մասնակցութեամբ, Հոկտեմբեր 18-21 Բորոնթոյի մէջ ներկայ գտնուեցանք Գանատական եկեղեցեաց համաժողովին, ուր կը մասնակցեին բազմաթիւ եկեղեցիներ եւ նկատի առնուեցան կրօնական, ազգային, պատմական, մշակոյթային եւ ընթացիկ հարցեր ներկայ պայմաններու ըմբռնողութեամբ: Բնական է թէ սոյն պատեհութիւնը օգտագործեցինք առաւել չափով ծանօթացնելու մեր եկեղեցին իր անցեալով ու ներկայով: Նոյեմբեր 21ին Մոնթրէալի հռչակաւոր Նոթրը Տամ եկեղեցւոյ մէջ դարձեալ բազմազան եկեղեցիներու շարքին, հայոց եկեղեցին ներկայացուցինք էկումենիք արարողութեան մը ընթացքին, որ նուիրուած էր Լատինաց Սուրբ Թադաւոր, Բրիստոսի տօնին: Սոյն հանդիսութիւնը կը նախագահէր Մոնթրէալի Արքեպիսկոպոս Փօլ Կրէկուար ու բացի եկեղեցական բարձրաստիճան ներկայացուցիչներէ կային նաեւ քաղաքական կարեւոր դէմքեր որոնց շարքին քաղաքապետ Ժան Տրափօ:

Մոնթրեալի էկոնոմենիք Կեդրոնի հետ եւս մեր կապը միշտ սերտ պահեցինք, շանալով ծանօթացնել մեր եկեղեցական եւ համայնքային հարցերը իրենց արժէքներով ու պատմական ժառանգութեամբ, ինչպէս նաեւ եկեղեցական գետնի վրայ գործակցելով: Աւելորդ չենք սեպեր հոս յիշել թէ մեր մեկնում-մին առթիւ Սանդոր Տէքիւմէնիզմ Կեդրոնին մէջ պատշաճ ընդունելութեամբ եւ հիւրասիրութեամբ ողջերթ մաղթեցին մեզ, անգամ մը եւս յայտնաբերելով իրենց յարգանքը հանդէպ մեր համայնքին ու եկեղեցիին:

ՇԱՐԱԹՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ մասին անցեալ տարուան մեր տեղեկատուութեան մէջ ակնարկութիւն չունեցանք նկատի ունենալով որ նոր բացուած էր դպրոցը եւ 1976 տարւոյն կը պատկանէր գործունէութեան տեղեկագիրը: Նախորդ շրջանը սկսելու ժամանակ բաւական դժուարին աշխատանք տարինք ուսուցչութեան յայտարարութեան ժամանակ գտնելու համար, վասնզի շատերը զանազան պատճառներով կը դժկամակէին պաշտօն ստանձնել: Ուրախ ենք որ կարողացանք ապահովել այժմու անձնակազմը, զոր Միսկան Խորհուրդը եւս հաստատել է վերջ այսօր կը շարունակէ իր երկրորդ տարեշրջանը անձնուէր շանադութեամբ: Սկզբնական շրջանին, 1975ին, քանիցս ունեցանք ուսուցչական ժողովներ կազմակերպելով նախնական անհրաժեշտ հարցեր, եւ յարմար դատեցինք տեսչութեան պատասխանատուութիւնը յանձնել Տիկին Արաքսի Անաճուրի գործառնիկ եղանակով կը շարունակէ ցայսօր յօգուտ մեր նոր սերունդի հայապահպանման: Մեր ժամանակի ներած չափով յաճախ այցելեցինք ու քաջալերեցինք ուսուցչական ծառայութիւնը ու զանազան առիթներով դասախօսեցինք աշակերտութեան կրօնական, ազգային-եկեղեցական տօներու թէ քարոյական նիւթերու շուրջ: Ուրախ ենք նաեւ որ անցեալ տարուան իր խոստումին համաձայն Տիկին Անահիտ Էվրէնսէլ այս տարի պաշտօն ստանձնեց զօրացնելով ուսուցչական մարմինը իր փորձառութեամբ եւ ծառայութեամբ: Առաջնորդարանի մատուցած յոյժ զնահատելի օժանդակութիւնը եւս կարելի չէ անտեսել եւ պարծանքով պէտք է նշել ստեղծած արդիական մեթոտներն ու թիւրութիւնները ըլլայ դասաւարտելու պատրաստութեամբ թէ տրուած ցուցմունքները կամ ուսուցանելու թելադրութիւնները: Անցեալ տարեշրջանին հրաւիրեցինք Օր-Սիլվա Տէր Ստեփանեան որ պատասխանատու վարիչն է Առաջնորդարանի Հայ լեզուի ուսուցման: Օր Սիլվայի քացատրական դասախօսութիւնները խիստ հետաքրքրական եւ օգտակար հանդիսացան թէ աշակերտութեան եւ թէ ուսուցչական կազմին ինչպէս նաեւ այն ծնողներուն որոնք ընդունելով ծանուցուած հրաւերը, ներկայ գտնուեցան:

Ծաղկազարդի շաբաթէն սկսեալ այս տարի Ապրիլ ամսուն մէջ Գերշ. Տ. Արիս Եպս. Երվանեանի հետ փոխանակութիւն մը ունեցանք որով վեց շաբթուան համար ստանձնեցինք Թորոնթոյի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ հովութիւնը, մինչ Արիս Եպս. կը գտնուէր Մոնթրեալ կամ այլուր:

Այս տարւոյ մեր գլխաւոր այցելուները եղան Թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Տ. Թորոնթոյ Արք. Մանուկեան, Յունիս 27ին մեզ Մայրապետի աստիճան տալու առթիւ, նաեւ Հոկտեմբեր 30ին շրջանային ժողովի մը համար: Տ. Արիս Եպս. քանիցս այցելեց՝ գլխաւորաբար եկեղեցւոյ օժման տարեդարձին, մեզ փոխարինելով Զատիկին ու Նահատակաց տօներուն, նաեւ ժողովներու պատճառով: Մայիսի 22-27 հաճոյքն ունեցանք հիւրընկալելու այցելութիւնը Սուրբ Էջմիածնէն երկու հոգեւորականներ որոնք եկած էին Թեմիս տարեկան Պատգամաւորական ժողովին առիթով, յանձին Արք. Տ. Արամ Աքահանայ Պոյաճեան, որ եկեղեցւոյս մէջ Ա. Պատարագ մատոյց, իսկ Արք. Տ. Արտակ քահանայ Սիմոնեան, որ բանախօսութիւն մը տուաւ Սարտրապատի պատմական իմաստին ու խորհուրդին շուրջ, եկեղեցւոյս Մամիկոնեան Յանձնախումբին հրաւերով եւ խանդավար բազմութեան մը ներկայութեան:

Եգիպտոսի Առաջնորդական Փոխանորդ Արք. Տ. Սահակ Աւագ քահանայ Եաքարեան Սեպտեմբեր ամսուն Մոնթրեալ իր այցելութեան առիթով քանիցս եղաւ մեզ հետ յատկապէս Խաչվերացի տօնին մասնակցելով եկեղեցական արարողութեանց: Դժբախտաբար Տէր Հայրը Եգիպտոս վերադառնալով իր մահկանացուն կնքեց յառաջացեալ տարիքի բերումով:

Պատկարելի այցելուներու շարքին ուրախութեամբ ընդունեցանք թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Ամենապատիւ Տ. Շնորհք Արք. Գալուստեանի այցելութիւնը Նոյեմբեր 2-4 կարճ ժամանակի մը համար: Պատրիարք Արքազանը իր շրջապագութեան ընթացքին, ներառեալ Մոնթրէալը, կուզէր մնալուն նաաստներ ապահովել օժանդակելու համար թուրքիոյ գաւարներէն գաղթող կարոտ Հայ ընտանիքներու համար: Մոնթրէալի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Մխական Խորհուրդը խոստացաւ տարեկան հազար տոլար հատկացնել այս յոյժ անհետաձգելի նպատակին: Պատրիարք Արքազանին իբր գաւազանակիր կընկերակցէր Հոգշ. Տ. Խաթակ Վրդ. Պարսամեան:

Սոյն տարւոյ ընթացքին ոչ-պաշտօնական այցելութիւնը ընդունեցանք հետեւեալ հոգեւորականներուն, ճիւղատէլճիայէն Տ. Զաւէն Մ. Վրդ. Արզու մանեան, Սան Ճրանսիսկոյէն Տ. Նարեկ Վրդ. Մարմազէլեան, եւ Պոստոնէն Տէր եղիշէ Մ. Վրդ. Կիզիբեան:

Բարեպաշտական զանազան նուէրներու կարգին կարելոր եւ մնալուն հետեւեալ նուէրները եղած են եկեղեցւոյ բարեգարգման եւ պայծառութեան համար: Եկեղեցւոյ մուտքին բանկալի ընդհանուր մասը գորգապատուած է Պր. Գրիգոր Տիգրանեանի եւ Պր. Գէորգ Բէօրհանեանի կողմէ: Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Տիգրանեանի կողմէ գոյգ մը ոսկեգօծ կանթեղներ եւ մեծ մոմակալ մը: Մեթերիսեան եւ Եազըճեան ընտանիքներու կողմէ զանազան մեծ ու փոքր աշտանակներ: Տ. Շնորհք Մ. Վրդ. Գասպարեանի կողմէ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի մեծադիր իւղաներկ նկարը որուն օծումը կատարեց Առաջնորդ Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան, նախապէս նուիրուած Ս. Ստեփաննոսի նկարին հետ միասին: Նոյն նուիրատուին կողմէ նաեւ երկու Սկիհ ու մաղգմահ եւ խոշոր տապանակ մը Սուրբ Միւռնի պահպանման համար:

Վերջացնելէ առաջ մեր խօսքը, որ բուցէ որոշ մոռացումներ կրնան եղած ըլլալ, Մոնթրէալի մէջ օրէ օր աճող մեր գաղութին կուզենք մաղթել որ գաղութային կազմութեան այս շրջանը ըլլայ զգուշաւոր եւ իրատես եւ հեռատես ազգայիններու միասնական գործակցութեամբ, որպէսզի նոր կեանքի մաքարումներուն մէջ նորահաստատ Հայութիւնը որքան որ շատ բան կը կորսնցնէ, կարենայ որոշ եւ անշփոթ պահպանել իր տոհմային անհատականութիւնը իբր ՀԱՅ եւ իբր Քրիստոնէական, միջազգային հաւաքականութեան ճանցընելով ուրոյն համայնք մը Հայաստանեայց եկեղեցիով ներկայացող, որ Լուսաւորչի օրերէն, Այրարատեան դաշտէն մինչեւ հոս հասած, դարերու աղջամուղջը ճեղքող լոյս ճառագայթներովը լուսաւորուի նորաստեղծ այս գաղութին հայացքը դէպի կեդրոնը իր ազգային լուսաւորութեան, դէպի Սուրբ Գահր Լուսաւորչին ուր կը քաղմի Հայոց Ընդհանրական Հայրապետը, Սուրբ էջմիածնէն հսկելով աշխարհով մէկ ցրուած իր գաւակները: Այսգիտակցութեամբ եւ ուղղութեամբ բազում աշխատանքներ ունի կատարելիք այս եկեղեցւոյ մէն մի անդամը եւ յատկապէս ղեկավար տարրը: Եւ մենք իբր Հոգեւոր Հովիւ աշխատեցանք այս մտահոգութեամբ ու շանացինք այս առողջ գիտակցութիւնը միշտ վառ պահել մեր հօտին մէջ, իբր նուիրական պարտք մեր հոգեւորականի: Թող Աստուած օրհնէ բոլոր անոնց որ այս գիտակցութեամբ կը գործեն ու կը մնան եկեղեցւոյ կողքին փարած:

ՇՆՈՐՀՔ Մ. ՎՐԴ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ